Sverige
ES-studietur

11. – 15. september 2001

Landbrugets Rådgivningscenter
Landskontorerne for Driftsøkonomi, Sektionerne for ES
Udkærsvej 15 • Skejby • 8200 Århus N. tlf. 87 40 50 00

Sverige 2001
Studietur

Indholdsfortegnelse:

Tirsdag den 11. september 2001

1. LRF-Konsult v/Urban Rydin og Lars-Erik Jansson

Onsdag den 12. september 2001

2. Hushållningssälskapet i Jönköbing v/Gunnar A. Johansson
3. Besøg hos Kerstin Lind, Jularps gård i Aneby i Småland

Torsdag den 13. september 2001

4. Svensk Mjölk v/ Kjell Pettersen
5. Hvad bør fremtidens økonomirådgivere kunne? v/Kjell Pettersen
6. LRF-Konsults virksomhed og organisationens økonomirådgivning af landbrugere v/ Mårten Holmquist
7. Indlæg ved Oskar Norberg og Marie Nielsson. Referat af mødet med "Småforetagernes a-kasse".
8. Orientering om projekt "Bondeforetageren" v/Lisbet Bjørk, LRF

Fredag den 14. september 2001

9. Svenske socialforsikringer og den nye pensionsreform v/Jan Broström, Forsikringskasseforbundet, Kornhamnstorg 4. Stockholm
10. Besøg i Riksdagen

Lørdag den 15. september 2001

11. Hjemturen

Bilag:

1. Program + kort
2. Deltagerliste
3. Videnkonkurrence
4. Bilag til indlæg
   a) LRF-Konsult
   b) HushållningsSällskapen
   c) SLU Sveriges Landbruksuniversitet
   d) LRF Konsult AB
   e) Avisudklip – Svenske socialforsikringer

Pkt. 1 LRF-Konsult, tirsdag den 11. sept. 2001

Efter lidt forvirring omkring starten, hvor vores oprindelige chauffør på grund af influenza måtte melde forfald kl. tre om natten, kom vi afsted fra Skejby med en mindre forsinkelse.

Resten af tur-deltagerne blev samlet op hen over formiddagen (ligeledes med lidt forsinkelse) og med Post Pedersen som vejviser i Malmø lykkedes det at finde LRF Konsult næsten rettidigt.

Hos LRF Konsult blev vi modtaget at Urban Rydin, der gav en orientering omkring LRF(Lantbrukarnas Riksförbund), der dels består af en forening med 140.000 medlemmer og dels er ejer af en række rådgivnings- og servicevirksomheder for landbrug og skovbrug.

Foreningssiden består dels af enkeltpersoner som landbrugere, landsbybeboere og andre interessemedlemmer ud over hele Sverige og dels af producent- og brancheorganisationer, og i kraft heraf har LRF et stort politisk virke både med at håndtere foreningshensyn men også med at påvirke og analysere med politiske beslutningsproces.

På rådgivnings- og servicesiden ejer LRF med LEAB som moderselskab en lang række virksomheder, hvoraf LRF Konsult med 1300 medarbejdere er det største. LRF Konsult har ca. 100.000 kunder og 130 afdelinger, der er samlet i 40 resultatenheder med en samlet omsætning på ca. 700 mio. SEK. Generelt synes timesatserne at være lidt højere end i Danmark.

Selv om LRF Konsult på mange områder bruger det danske rådgivningssystem som forbillede er man specielt på internet området noget foran. LRF har nemlig udviklet et internetbaseret regnskabsprogram, hvor landmanden via internet kan bogføre i sit eget regnskab, hvor også LRF har adgang til regnskabet for at yde teknisk support eller arbejde videre med dataene.

Skånsk specialitet: Spättekaka
(Spätt er den metalstang, man ruller kagen på)

Lars-Erik Jansson

Urban Rydin

Urban Rydin er leder af skatteafdelingen, der er en fælles afdeling for hele LRF Konsult.
I skatteafdelingen bruges ca. 30% af tiden på uddannelse og kurser for LRF medarbejdere, mens kun ca. 10% af tiden bruges på konkret sagsbehandling af skattesager.

Efter kaffepausen gav lederen af den lokale region en orientering omkring arbejdet, hvor man forsøger at danne teams for at udnytte de enkelte medarbejderes og kontorers specialviden til glæde for helheden.

Efter besøget gik turen mod Jönköping og hotel Quality Winn. Her var aktivitetsudvalget hurtige med nyhedsformidlingen, så nyheden om terroraktionen i USA satte sit præg på busturen. Hotellets udmærkede middag blev indtaget lidt sent, og bagefter havde i hvert fald de norden-fjordske deltagere brugt deres energi.

Ups - hotellet

Det gik !!

Onsdag d. 12.september 2001

Pkt. 2 Hushållningssälskapet i Jönköbing.

Husholdningsselskabet

Vi blev modtaget af chefen for husholdningsselskabet og økonomirådgivningen, Gunnar A. Johansson, som så fortalte om deres virke. Husholdningsselskabet blev grundlagt i 1800-tallet grundet problemer med at forsørge befolkningen, trods stor udvandring til USA.

Der er 73 husholdningsselskaber i Sverige, de er alle juridisk selvstændige, men har dog et hovedforbund i Stockholm med 3 medarbejdere. Selskaberne samarbejder enkeltvis eller flere på en del områder. Antallet af selskaber mindskes grundet fusioner. Selskabernes fagområder afhænger af områdets behov (agerbrug, kvægbrug, skovbrug, samt komplementær virksomhed). Der er begrænsede midler til udviklingsarbejde.

Der er ca. 80.000 medlemmer, som betaler et kontingent på 150-200 kr. Der udsendes et medlemsblad 4 gange årligt. Det blev understreget, at selskaberne ingen bindinger har hverken politisk, religiøst eller kommercielt og heller ikke arbejder med at påvirke disse områder. Selskaberne ejer 40 forsøgsgårde/demonstrationsanlæg, som er doneret. Jönköbing ejer dog kun huset, hvor rådgiverne sidder.

Der er i alt 800 medarbejdere heraf 300 rådgivere. Rådgivningen betales normalt efter timepris på 550-750 s.kr./time. 55% af tiden skal uddebiteres. EU-rådgivning (tilskudsansøgninger) koster 800 s.kr./t. De er forsikrede mht. rådgiveransvar med en selvrisiko på 20.000 s.kr./sag.

Bygningsrådgivningen er som regel koncentreret om minimum 2 rådgivere, som så dækker flere len (amt). Der bygges pt. mange nye malkekvægstalde til store besætninger (100-200 køer), malkerobotterne er på kraftig indmarch.

Landsbyudviklingen er hovedsageligt et arbejdsområde i den nordvestlige del af landet, men er på fremmarch de andre steder. Målansøgningerne (mål 1 og 2 - tidligere 5b) laves af lenstyrelserne. Husholdningsselskabet har dog haft et undervisningsprojekt ang. gårdbutik (udvikling, opstart, markedsføring, regler mv.)

Svinebrugskonsulenterne er ansat ved slagterierne, mens kvægavlsforeningerne også omfatter kvægbrugsrådgivningen herunder fodringsrådgivning. Husholdningsselskabet prøver at samarbejde.

Husholdningsselskaberne påbegyndte økonomirådgivningen i 1980. Økonomirådgivningen omfatter driftsøkonomi og produktionsrådgivning. (Bogføring, momsopgørelse og skatteregnskab varetages af LRF). De fleste rådgivere er under 35 år og man har svært ved at tiltrække nye rådgivere. Der er 13 rådgivere i huset i Jönköbing. Alle er meget ude af huset. Efteruddannelsen klares ved at holde orienteringsmøder for alle fagkonsulenter samt tværfaglige møder.

Der ydes 2 dages gratis rådgivning vedrørende omlægning til økologi pr. landmand. Hovedproduktet indenfor økonomirådgivningen er "företagsanalys" (virksomhedsanalyse). Det indledes med et møde hos landmanden med indsamling af oplysninger, derefter skrives ca. 10 siders rapport, som bl.a. omfatter en analyse af de seneste års resultater, økonomiske stilling, finansiering, produktionsgrene, produktion og lønsomhed samt forbedringsforslag. Der tilbydes endvidere "företagsledarservice" (virksomhedslederservice), hvor der laves resultat- og likviditetsbudget med kommentarer og opfølgning samt udarbejdelse af sammenligningstal. Af andre produkter kan nævnes diverse rentabilitetsberegninger, ejendomsværdivurdering, generationsskifte samt EU-rådgivning. Rådgivning vedrørende socialøkonomi og forsikringer mv. tager LRF sig af.

Selskaberne har selv udviklet Excel-regneark, som anvendes, men ikke sælges udenfor organisationen.

Jordpriser: Malmø 130-140.000 s.kr./ha agerjord, Linköbing 90-100.000 s.kr./ha agerjord, Jönköbing 30-35.000 s.kr./ha (ager, græs og skov samlet). Hektarstøtten er regionaliseret (afh. af jordens bonitet), kornprisen er pt. 0,95 s.kr./kg. Afregningsprisen for mælk er 2,87 s.kr./kg, mælkekvoteprisen er pt. kun 1,10 kr./kg, fordi produktionen ligger under landekvoten. Sverige er delt op i 2 regioner og mælkekvoten må ikke flyttes mellem regionerne.

Gunnar A. Johansson

Pkt. 3 Besøg hos Kerstin Lind, Jularps gård i Aneby (www.welcome.to/jularp) i Småland.

Vi startede med at få varm mad (svinenakkesteg, kartofler grøntsager og æblemos) på gården. Herefter indledte Gunnar A. Johansson med at fortælle, at området lå i mål 2 (tidligere mål 5b), og der er en del projekter især mht. forædling af træproduktionen (væk fra papir- og tømmerproduktion). Herefter introducerede han Kerstin Lind.

Kerstin fortalte, at hun er enlig, og har 2 voksne børn.

Jularps gård har været beboet siden stenalderen, bedsteforældrene købte ejendommen i 1920-erne. Gården er på 105 ha, som drives med korn, græs (lavtliggende engarealer) og skov. Indtil 1989 drevet traditionelt med 70 malkekøer, nu består husdyrholdet af slagtesvin, ammekvæg, høns og en gedebuk samt kaniner og andre kæledyr til bondegårdsgæsterne.

I 1988 påbegyndtes planlægningen af en gårdbutik for at tage en del af fortjenesten fra mellemleddet. Huset blev nybygget af træ fra egen skov, oprindelig ville hun have en udstilling af gamle landbrugsting på loftet, men det blev så til en stor opholdsstue med veranda og flot udsigt over engene. Der afholdes mange fester bl.a. med helstegt gris, mange foreninger laver en udflugt til stedet. To af gårdens huse er ombygget til bondegårdsferie. Antallet af overnatninger er eksploderet de seneste år, i 2000 var der 1.600 overnatninger og i 2001 ca. 1.900. Der er 2 personer ansat i virksomheden, endvidere anvendes løs medhjælp. En voksen datter hjælper i sommer-halvåret (tager sig af papirarbejdet og telefon).

Gårdbutikkens udbud omfatter diverse hjemmelavede produkter (marmelade af tyttebær, appelsin og mv., honning-sennep, karameller mv.), tøj fremstillet af hør importeret fra Estland (udvalgte modeller og størrelser syet på bestilling). Et glas hjemmelavet marmelade med 4-500 g i et pænt glas med pænt stof og bånd samt håndskrevet etiket kostede 30 s.kr./glas!! Marmeladerne sælges udover gårdbutikken også hos foderstoffen, lokale handlende mv. Op til jul fremstilles der julepakker og - kurve.

Kerstin er meget optaget af produktudvikling og markedsføring. Hun var ved at undersøge mulighederne for at eksportere marmelade til Danmark (havde en kontakt i Humlebæk) og USA. For at få ideer arbejdede hun i et netværk med en anden "företagskvinde" som havde får, de var gode til at inspirere hinanden og støtte hinanden i produktudviklingen og gennemførelsen af forskellige projekter. Hun pointerede, at de ikke kom sammen privat. De prøver at gøre alt selv.

Der er 250 "lantbruksföretagere" i Svensk Landmännen (svarer til landboforeningen) som har en del samarbejde om udvikling.

Kerstin Lind er en utrolig stærk, spændende kvinde, hun udstrålede en enorm energi og høj aktivitet. Da hun blev spurgt, hvor hun fik al energien fra svarede hun, at den kom fra de positive tanker (man skal ikke tage bekymringerne i forkøbet, men se mulighederne) og kontakten med mange glade mennesker. Med hensyn til udvikling mente hun, at man skulle stole på sin intuition og lægge hele sin energi i det, så ville det blive godt. For at understrege dette fortalte hun som en anekdote om den første gang de lavede marmelade. De havde kogt 600 kg appelsinmarmelade, da en sagde, at hvis ikke marmeladen smager godt kommer vi til at "æde" appelsinmarmelade resten af vores liv. Men den smagte godt og blev solgt!!

Kerstin var klar….

Efter gruppebillede foran Jularps gedebuk gik turen så mod Stockholm.

Kaffetid

Pkt. 4 Svensk Mjölk. Torsdag den 13. september 2001

Orientering om Svensk Mjölk blev givet af Kjell Pettersen.

Svensk Mjölk

Svensk Mjölk er en brancheorganisation for Sveriges mælkeproducenter. Dens medlemmer består af de 7 største mejerivirksomheder (99% af mælkeproduktionen), 11 husdyrforeninger, 2 tyrestationer og 9 race- og interesseforeninger.

Svensk Mjölk´s idégrundlag er at samle viden og udvikle indsatsområder med det formål, at fremme konkurrenceevnen for landmænd og mejerivirksomheder.

Organisationen er delt op i 2 ansvarsområder:

Mejeriforening

- fødevareudvikling
- madlavning
- mælkepolitik
- mælkekvalitet
- mælkeøkonomi
- miljø

Husdyrforeningerne

- sundhed
- avl
- kokontrol
- fodring

Den primære rådgivning til mælkeproducenterne udgår fra husdyrforeningerne. I rådgivningen benytter Svensk Mjölk sig af husdyrteknikere, inseminører, agronomer og dyrlæger. De ansatte dyrlæger arbejder primært med det forebyggende.

Få landmænd ringer direkte for at få information og rådgivning. Flere landmænd er begyndt at inseminere og registrerer data selv.

Der findes ca. 12.000 mælkeproducenter med knap 360.000 køer. Koantallet er faldende, men der produceres mere mælk. Ca. 4% af besætningerne ophører om året. Den største del af mælkeproduktionen findes i et ”mælkebælte” gående fra Halland i vest over Småland i øst.

Kvotetildelingerne er fra 1. april 2000 helt frigivet. Der er dog en opdeling af landet i 2 regioner, en sydlig og en nordlig region, hvor grænsen går omkring Stockholm. Der kan ikke flyttes kvote mellem de 2 regioner. Handelen med kvote kan stort set ske over hele året og foregår mellem landmænd. Det indebærer, at den enkelte landmand hurtigere kan ændre sin mælkeproduktion. Landekvoten er ikke 100% udnyttet og det betyder, at de, der køber kvote, kan få en ekstra tildeling fra den nationale reserve.

Rådgivningstjenesten er under stadig udvikling. Der er udviklet en model for kompetenceudvikling af landmændene baseret på

rådgivning og service indenfor
- fodring
- sundhed
- inseminering
- frugtbarhed
- avl
- kokontrol

rådgivning og service, der ikke er helt færdigudviklet
- produktionsøkonomi
- mælkekvalitet
- kødproduktion
- miljø
- økologi

rådgivningstilbud og service, der er under udvikling
- produktionssystemer
- bygninger
- grovfoderdyrkning
- arbejdsplanlægning

I rådgivningen bruges forskellige PC-løsninger og registreringer i database for

- husdyr
- slagtninger
- mejeridata
- sygdomsregistrering

IndividRAM er en analysemodel, som alle kontrolbesætninger er med i. De 4 vigtigste dele er

- individuel foderberegninger og analyse
- dyreinformation og kokontrolopfølgning
- resultatanalyse og opfølgning
- mælkeprognosemodul

FRISKO er en model for forebyggende dyresundhed og et nødhjælpsprogram, der i løbet af 4 år skal tilbydes alle malkebesætninger og kødproduktionsbesætninger.

Svensk Mjölk har lavet et uddannelsesprogram for den fremtidige rådgivning. Heri indgår blandt andet en uddannelse af ca. 100 rådgivere til specialistrådgivere med direkte kundeansvar og ca. 6 rådgivere til strategirådgivere. Der er i alt ansat ca. 600 rådgivere i de forskellige husdyrforeninger. En udbygning af samarbejdet mellem de forskellige rådgivere er nødvendig, men samarbejde skal ”komme nedefra”, idet det vil være svært at gennemtrumfe.

Kjell Pettersen

Pkt. 5 Torsdag den 13. september 2001

Hvad bør fremtidens økonomirådgivere kunne?
v. Per Andersson, Sveriges Landbruksuniversitet i Uppsala

Danne bro mellem universitet og erhvervsliv.
Fremtidsforskerne i Sverige - forandringstakten fortsætter og er eksplosionsagtig.
Grænser udviskes.
Kundskab er i fokus.
Individualisering.
Mindske den offentlige sektor.
Nye organisationsformer.
Nye arbejdsformer - ude- contra hjemmearbejdspladser.
Nyt lederskab.
Motivere - holde medarbejdere i organisationen.

Etik og moral.
Organisationsformer - medindflydelse
Store organisationer - stordriftsfordele.
Små organisationer - fleksibilitet.

Rolf Jensen: Dream Society

	jæger ->	jordbrug ->	industri ->	information ->	drøm
Enhed:	stamme	familie	hiraki	netværk	stamme/gruppe
Sted:	fangstplads	gård	fabrik	kontor	team/miljø
Beundret person:	ældre	familiens overhoved	kapitalister	bekendte/ partner	storyteller
Værdi:	mod	Gud	produkt	kundskab	oplevelse

---------- " ----------
Økologi - 20% af de svenske landbrug skal være økologiske om 14 år.
Det vil være baseret på offentlige økonomiske tilskud og højere konsumpriser.

---------- " ----------

Informationsmængden er progressivt stigende i forhold til tidsforløbet.
Evnen til at anvende og sortere information er vigtig. *Hvad er væsentlig for mig*.

Tror vi på informationens indhold - et spørgsmål om tillid.

Vigtigt for afsender/modtager: Udformning af information.
Forudsætninger for at modtage information.
Bevidste behov - ubevidste behov.

Svensk ordspil: Uten spaning - ingen aning.

---------- “ ----------

Landmand:	Bonde	Virksomhedsleder
	Elskes af samfundet	Tilskudslandmand
	Ideologisk	Økonomisk
		- fremtiden
		Risiko for fremmedgørelse

---------- “ ----------

“Hvad er et godt liv - ikke nødvendigvis størst mulig økonomisk resultat.”

I arbejdslivet optræder vi som
afgivere af: modtagere af:
Etik, holdninger, tro, arbejde, engagement <=> kapital, løn, selvrealisering, miljø.

Ubalance - for meget ud og for lidt ind kræver ændring i enten “forbrug” eller “indtjening” / livside eller arbejdsliv.

---------- “ ----------

Pkt. 6 Torsdag d. 13. september 2001

LRF-konsults virksomhed og organisationens økonomirådgivning af landbrugere
v. Mårten Holmquist

Mårten Holmquist

LRF-konsult er Sveriges største økonomirådgivnings og bogføringsbureau med 1300 økonomer, jurister og andre specialister samt 70 mæglere fordelt på mere end 125 kontorer landet over.

Virksomhedens idé-grundlag er:
1) Aktivt at medvirke til udvikling af den enkelte virksomhed og forbedre dens økonomi.
2) At være en lønsom og attraktiv virksomhed for såvel kunder som medarbejdere.
3) At være med til at præge den lands-politiske udvikling for mindre virksomheder og være et respekteret rådgivningsfirma til selvstændige indenfor EU.

Der føres regnskab for 60.000 virksomheder hvoraf 45.000 er indenfor land og skovbrug og 15.000 indenfor andre erhverv.
Af andre erhverv kan bl.a. nævnes Taxi forretninger, bygge og anlægsvirksomheder og ejendoms udlejning og formidling.
Markedsandelen indenfor land og skovbrug udgør 50-60%.
En del af kunderne klarer selv bogføringen ved via internet at hente kasseregistreringsbilag og overføre dataene til LRF- konsult til regnskabsafslutning.

Den skatteøkonomiske rådgivning værdsættes højt af kunderne, som besøges 2-3 mdr. før årsafslutningen med evt. en budget opfølgning for at planlægge evt. skattemæssige investeringer.

Den egentlige driftsøkonomiske rådgivning tilbydes nu også af LRF-konsult, hvor det før i tiden kun blev varetaget af Husholdningsforeningerne.
Af andre rådgivnings opgaver kan nævnes: Eu-rådgivning, finansieringsrådgivning, pensionsanalyser, generationsskifte og virksomhedsoverdragelser, kurser og miljørådgivning.

Nedenfor ses organisationsplanen.

Ledelsen består af en 7 mands bestyrelse som hver især har ansvar for et eller flere områder.
Erik Svenson: Direktør
Lars-Erik Hansson: Vicedirektør med det operative ansvar
Erik Dahlgren: Kvalitets og miljøansvarlig
Barry Olufson: Personalechef
Björn Brandell: Informationsansvarlig
Per Åhrlin:Markedschef og branche ansvarlig for øvrige brancher
Mårten Holmquist: Branche ansvarlig for landbrug

Herudover er der en central skatteafdeling som ledes af Urban Rydin. Afdelingen står, i lighed med LR i Danmark, for udsendelse af nyheder på skatteområdet, afvikling af kurser samt i øvrigt som konsulent/sparingspartner for egne rådgivere.

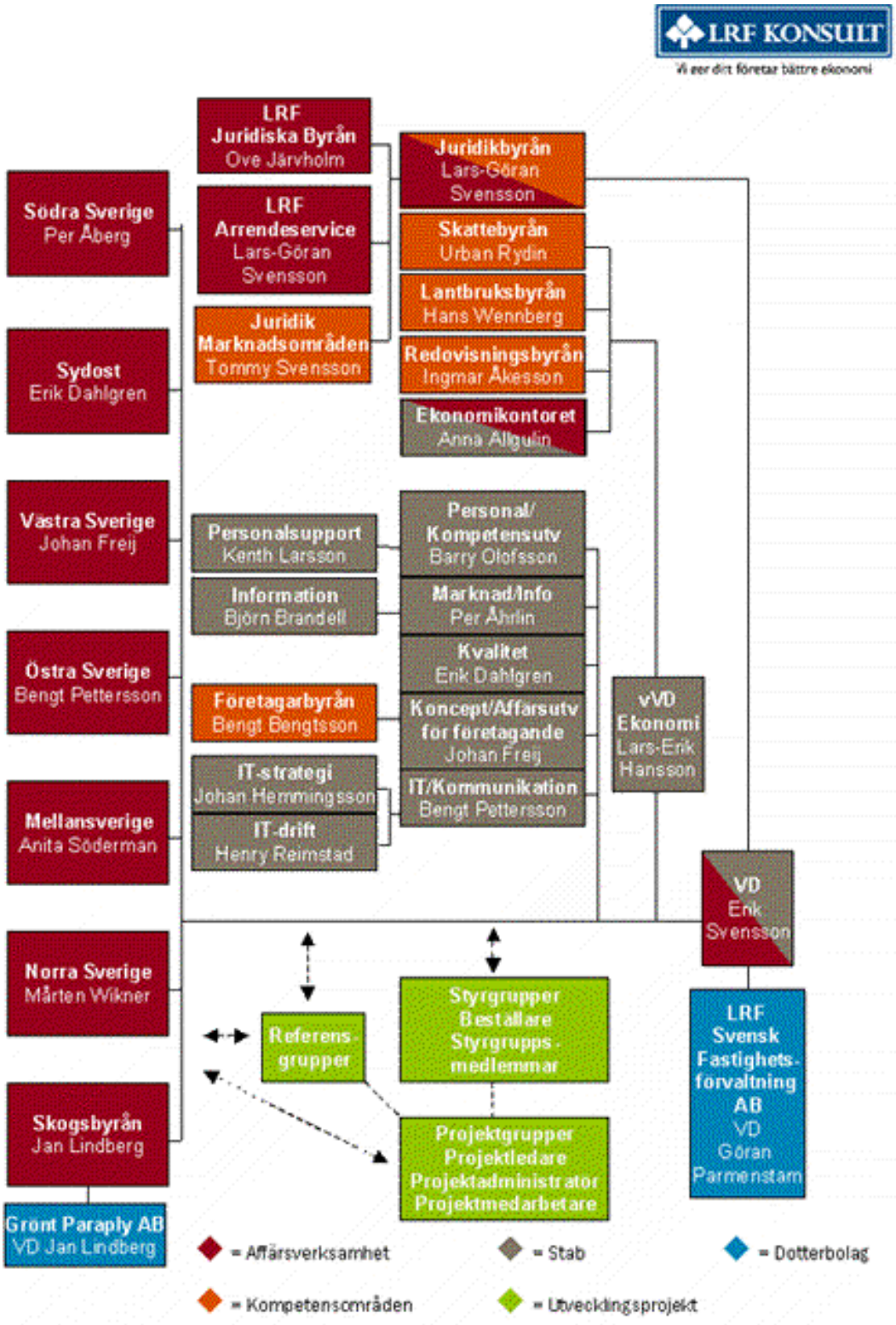
LRF KONSULT
Vi ger dirt företar bättre ekonomi
LRF Juridiska Byrån Ove Järvholm
LRF Arrendeservice Lars-Göran Svensson
Juridik Marknadsområden Tommy Svensson
Juridikbyrån Lars-Göran Svensson
Skattebyrån Urban Rydin
Lantbruksbyrån Hans Wennberg
Redovisningsbyrån Ingmar Åkesson
Ekonomikontoret Anna Allgulin
Södra Sverige Per Åberg
Sydost Erik Dahlgren
Västra Sverige Johan Freij
Östra Sverige Bengt Pettersson
Mellansverige Anita Söderman
Norra Sverige Mårten Wikner
Skogsbyrån Jan Lindberg
Gront Paraply AB VD Jan Lindberg
Personalsupport Kenth Larsson
Information Björn Brandell
Företagarbyrån Bengt Bengtsson
IT-strategi Johan Hemmingsson
IT-drift Henry Reimstad
Personal/ Kompetensutv Barry Olofsson
Marknad/Info Per Åhrlin
Kvalitet Erik Dahlgren
Koncept/Affarsutv för företagande Johan Freij
IT/Kommunikation Bengt Pettersson
vVD Ekonomi Lars-Erik Hansson
VD Erik Svensson
Referens-grupper
Styrgrupper Beställare Styrgrupps-medlemmar
Projektgrupper Projektledare Projektadministrator Projektmedarbetare
LRF Svensk Fastighets-förvaltning AB VD Göran Parmenstam
= Affärsverksamhet
= Stab
= Dotterbolag
= Kompetensområden
= Utvecklingsprojekt

Pkt. 7 Indlæg ved Oskar Norberg og den søde Marie!
Referat af mødet med "Småforetagernes a-kasse" torsdag den 13. september 2001.

Som navnet angiver er a-kassen for de mindre selvstændige erhvervsdrivende, svarende til ASE og DANA. Der er 135.000 medlemmer hvoraf kun ca. 1.000 er landbrugere. Der er en lille tilgang til a-kassen, som har det laveste kontingent af alle a-kasser eller kun 912 s.kr. Der er kun ca. 10.000 personer pr. år der får udbetalt a-kassedagpenge for gns. 100 dage. Finansieringen af udbetalingerne foregår for 95%'s vedkommende af staten.

Beregningen af dagpengene foretages på grundlag af de seneste 3 års erhvervsoverskud efter renter, dog indgår afviklingsåret ikke i grundlaget hvis der er drevet selvstændig virksomhed i mere end 10 år. Der er maks. udbetalt 80% af beregningsgrundlaget eller højst 580 s.kr./dag og min. 270 s.kr./dag. Særligt vanskeligt stillede kan efter særlig ansøgning få 680 s.kr./dag i op til 100 dage.

Der udbetales arbejdsløshedsdagpenge i maks. 300 arbejdsdage (1 år= 260 arb.dage), hvorefter der skal arbejdes i min. 70 timer/md. i mindst et år før retten til en ny dagpengeperiode genvindes. Det er ikke nødvendigt at sælge sin virksomhed for at opnå retten til dagpenge idet der er indført et mellemled, hvor der ikke forekommer nogen erhvervsvirksomhed kaldet "hvilende virksomhed". Som et kuriosum blev nævnt en kaninfarm på friland uden tilsyn i en periode! Ægtefælleudtræden skal sandsynliggøres fysisk som økonomisk, men der sker ingen efterkontrol af økonomien.

A-kassen er uafhængig af faglige interesseorganisationer men samarbejder bl.a. med LRF. Der foregår en udbredt lobby virksomhed for at forbedre de selvstændiges vilkår ved arbejdsløshed.

En grundlæggende tanke bag svensk arbejdsløshedsforsikring er at, ingen må konserveres som arbejdsløs uden håb om genindtræden på arbejdsmarkedet. Vores indtryk af det svenske a-kassesystem er, at det ikke er så restriktivt som det danske.

Oscar og den søde Marie

Pkt. 8 Referat af orientering om projekt "Bondeforetageren" ved Lisbet Bjørk, LRF, torsdag den 13. september 2001.

Projektet går ud på at analysere landbrugeres nuværende situation økonomisk og deres livskvalitet. Her igennem udarbejdes der en idé og et mål der ender op i en handlingsplan. Herefter kommer udførelsesfasen med opfølgning og en fornyet analyse. Prisen har været 500 til 1.500 kr. pr. deltager.

Gennem EU's strukturfonde må 3 midler har LRF søgt tilskud svarende til ca. 2.000 kr./deltager over 3 år. Der blev over hele landet udvalgt 300 rådgivere som deltog i et 3 dages kursus og 1 år herefter yderligere i 2 dages kursus. 11 personer blev heraf gjort ansvarlige for at skabe interesse for projektet over hele landet. Formålet med projektet er at udvikle den enkelte selvstændiges evne til at påvirke, overskue egen situation og lære af andres erfaringer for her i gennem at påvirke sin fremtid i den rigtige retning. Der er foretaget en analyse af økonomien og livskvalitet for ca. 20.000 selvstændige. Herefter blev der oprettet Erfa-grupper med andre selvstændige i det nære samfund, så som vognmænd, frisører, elektrikere.

Det er LRF's vision, at der er lige så vigtigt at kunne sælge et kompetencegivende projekt som et traktordæk.

Det har vist sig, at da handlingsplanerne skulle udarbejdes, var efterspørgslen større og mere forskelligartet end man havde forventet. Det var særligt inden for personaleledelse, personlig udvikling, maskinfællesskaber, økologi og økonomistyring af rådgivning blev efterspurgt.

Der er oprettet Erfa-grupper bestående af ca. 12 personer med meget baggrund. Grupperne fungerer bedst hvis deltagerne har meget forskellig baggrund. Det bedste udbytte af Erfa-netværket fås når begge ægtefæller deltager i projektet, men ikke nødvendigvis i det samme. Der er oprettet et mødested på internettet: Kompass.lef.se som benyttes flittigt.

Projektet har betydet at man har fået skabt mange tværfaglige kontakter der har pustet nyt liv i landsbymiljøet.

Lisbeth Björk

Pkt. 9 Fredag den 14. september 2001

Svenske socialforsikringer og den nye pensionsreform.

Ved Jan Brostrøm, Forsikringskasseforbundet, Kornhamnstorg 4. Stockholm

Forsikringskasseforbundet er forsikringskassernes "interesse-service og arbejdsgiver-organisation"

Jan Brostrøms indlæg vedrørte:

1. Forsikringskasserne og FKF
2. Socialforsikringen
3. Den nye pensionsreform
4. Aktuelle forsikringssprøgsmål

Ad 1 Forsikringskasserne og FKF
Der findes 21 stk. selvstændige forsikringskasser i Sverige (en i hvert len), med egen Ledelse. Forsikringskasseforbundet (FKF) blev dannet i 1907. Forsikringskasserne varetager stort de samme opgaver som Social- og sundhedsforvaltningerne i Danmark.

Ad 2 Socialforsikringen

Alle over 16 år er omfattet af socialforsikringen

Arbejdsområder:
- Sygedagpenge/førtidspension mv.
- Støtte til børnefamilier
- Alderspension (folkepension)
- Andre ydelser

Finansiering:

- arbejdsgiverafgifter
- skatter
- egne bidrag (lønmodtagere)

Ad sygedagpenge/førtidspension mv.:

Sygedagpenge:
Lønmodtagere: Arbejdsgiveren betaler de første 2 uger af sygeperioden, herefter betaler forsikringskassen (-1 karensdag).
Selvstændige skal selv betale til sygeforsikringen sammen med skatten. Man kan vælge at have 3 eller 30 dages karensdage.

Ad støtte til børnefamilier:

- barselspenge
- børnebidrag
- boligbidrag til børnefamilier (boligstøtte)

Ad 3 Den nye pensionsreform

Den nye pension kan bestå af 3 dele:

- Almen pension (lov)
- Aftalt pension (med arbejdsgiver)
- Privat (frivillig)

Den nye almene pension er:

- afgiftsbaseret (18,5%)
- livsindkomsten afgør pensionens størrelse
- fleksibel

Afgiften udgør 18,5% af den pensionsgivende indkomst. Der er ingen øvre grænse for indbetaling til pension. Ingen fast pensionsalder (dog tidligst fra 61 år). Jo længere man venter jo højere pension. Kan udbetales med hel, ¾, ½, eller 1/4 .

Pensionen består af 3 elementer:

- Indkomstpension
- Præmiepension
- Garantipension

16% af indbetalingerne går til indkomstpension. 2,5% går til præmiepension (placeres i fonde. Man kan selv vælge fondstype (aktier, obligationer))

Garantipension til personer, som kun har haft lille livsindkomst (78.000 kr. for enlige, 70.000 kr. pr. ægtefælle).

Ad 4 Aktuelle forsikringsspørgsmål

- sygedagpengenes størrelse (loftet hæves)
- den kraftige stigning i antallet af sygedage (årsager?)
- kritik af at det er blevet vanskeligere at få udbetalt erstatning for arbejdsskade
- det lave fødselstal i Sverige
- Samspilsproblemer

På vandring i Gamla Stan

Var det 82 eller 83 adelsmænd som mistede hovedet på dette torv?

Besøg i Riksdagen

Efter besøget hos KFK guidet rundvisning i Riksdagen

Herefter rundtur i Stockholm i bus med dansktalende guide. Besøg på Vasa-museet for nogles vedkommende og tur i Gamla Stan for andres vedkommende.

Et vellykket ES-kursus afsluttede med middag på restaurant Kristina i Gamla Stan.

Hjemturen

Dagen for hjemrejse gik som planlagt – næsten, for

- vi måtte undvære 2 kursusledere, men fik løst alle opgaver ved velvillig bistand fra Post Pedersen og dagens aktivitetsgruppe
- hotellet havde overset, at morgenmad allerede skulle serveres kl. 7.00
- de nordjyske deltagere sagde farvel til os fra morgenstunden (hvilket var planlagt) for at få deres egne oplevelser via fly til DK, men uden morgenmad (hvilket ikke var planlagt)
- hotellet havde lavet en lunchpakke for lidt
- vi blev jaget væk fra en rasteplads
- vi kom en time for tidligt til Monarch, Karslunde, som dog med kort varsel formåede at stille aftensmad på bordene, og
- selvom dommerne måske ikke var helt uden indflydelse på udfaldet af viden-konkurrencen, vandt det dygtigste hold alligevel

men takket være deltagernes gode humør og aktive medvirken dagen igennem blev denne lange rejsedag en god afslutning på studieturen.

Tak fra den amputerede kursusledelse.

Ny bus ……

Videnkonkurrencen blev vundet af Per's hold

Program for Det rullende ES og Skatte-Seminar i Sverige, d. 11. 9. - 15. 9. 2001.

Tirsdag den 11. september 2001.

Kl. 8.00 Afrejse med bus fra Landbrugets Rådgivningscenter, Skejby
Opsamling (bus starter i Ålborg)

Kl. 12.00 Frokost i eller udenfor bussen, afhænger af vejret (sandwich)

Kl. 14.00 LRF-Konsult (rådgivning og formidling om skatteforhold, forsikring, sociallovgivning) ved Urban Rydin
Norra Vallgatan 102, Malmö.
LRF-konsult rådgiver land- og skovbrugere. Skatte-og landbrugsøkonomisk rådgivning er de væsentligste opgaver. Samarbejder med datterselskabet LR Revision om revision af regnskaber. Se også www.konsult.lrf.se.

Kl. 16.30 Afrejse mod Jönköping, hvor vi overnatter på Quality Hotel Winn. Hotellet har en "underbar utsikt över Vättern". Adressen er: Box 433, S-561 25 Huskvarna, Tlf. 036-39 65 00, Fax 036-39 65 39. www.hotelwinnjkp.com

Kl. 20.30 Middag på hotellets restaurant

Onsdag den 12. september 2001.

Kl. fra 7.00 Morgenmad

Kl. 8.00 Afgang med bus

Kl. 8.15 Ankomst til Hushållningssälskapets kontor i Jönköping.
Gula Sannahuskvarnavägen 97B, Box 2116, 55002 Jönköping.
Tlf. 036-398870. (www.hush.se)

Kl. 8.30 Hushållningssälskapets virksomhed og organisation, økonomirådgivning og generationsskifte ved økonomichef Gunnar A. Johansson.

Kl. 11.00 Herefter tager vi til **Jularps Gård** Aneby ca. 4 mil fra Jönköping- hvor vi besøger et Landsbyforetag v/ **Kerstin Lindh,** der har en gårdbutik.

Kl. 12.00 Frokost i Aneby, hvorpå **Kerstin Lindh** vil fortælle om landsbyudvikling i praksis (gårdbutik m.v.)

Kl. 14.30 Afgang mod Stockholm, **kaffestop undervejs**

Kl. ca. 19.00 Ankomst Stockholm, hvor vi overnatter på
Kom Hotel, Döbelnsgatan 17, 11140 Stockholm. Tlf. 0046 8 412 2300.
Fax 0046 8 412 2310. Findes under: www.swedenhotels.se
"Ett hotell med hemkänsla mitt i city"

Middag på restaurant i gå-afstand fra hotellet

Torsdag den 13. september 2001.

Kl. fra 7.00	Morgenmad
Kl. 8.00	Afgang bus.
Kl. 8.15	Ankomst til Svensk Mjölks hovedkonktor. Torsgatan 14, 10546 Stockholm. Tlf. 0046878803 00. Fax 0046821 18 363. Se også www.svenskmjolk.se , hvor man bl.a. kan læse: "Svensk Mjölk arbetar på uppdrag av Sveriges mjölkbönder och mjölkindustrier. Vi äger och utvecklar kunskap inom hela den kedja som börjar med kon och hennes foder och slutar i människans mage. Svensk Mjölk utvecklar kunskap om vad som påverkar mjölkföretagets lönsamhet. Lönsamhet förutsätter helhetssyn och för mjölkbonden handlar det ofta om att analysera de egna intäkterna och kostnaderna för att kunna spåra var i verksamheten lönsamheten egentligen genereras."
Kl. 8.30	Orientering om Svensk Mjölks rådgivning ved Kjell Pettersen,
Kl. 9.45	Kaffe i kantinen
Kl. 10.15	Hvad bør fremtidens økonomirådgivere kunne? v/Per Andersson, Sveriges Lantbruksuniversitet, Uppsala - se også www.slu.se
Kl. 11.30	LRF-Konsults virksomhed og organisationens økonomirådgivning af landbrugere ved Marten Holmqvist.
Kl. 13.00	Frokost i "Grottan", Torsgatan 14.
Kl. 14.00-15.40	Arbejdsløshedsforsikring ved Oskar Norberg, Småföretagernes a-kasse. Se også www.smaakassa.se
Kl. 15.40	Kaffe i kantinen
KL. 16.10 - 17.25	LRF. Udvikling af kurser og kompetencer for landmandsfamilier ved Lisbet Björk, projekt Bondeföretageren, LRF. Herefter afgang til hotellet, evt. pr. gåben
Kl. 19.30	Middag på restaurant i gå-afstand fra hotellet.

Fredag den 14. september 2001

Kl. fra 7.00	Morgenmad
Kl. 8.00	Afgang med bus
Kl. 8.30 - 10.30	Svenska Socialförsäkringen og pensionsreform v. Jan Boström, Försäkringskassaförbundet, (www.fkf.se) Kornhamnstorg 4, Gamla Stan, Stockholm, hvorpå vi går til Riksdagen.
Kl. 11.00 - 12.30	Besøg på Riksdagen. Rundvisning og orientering om Riksdagen.
Kl. 12.45	Frokost, Cafe Strömparterren, Helgeandsholmen Norrbro, Tel:08 - 21 95 45
Kl. 14.00	Rundtur i Stockholm i egen bus og med dansktalende guide, Emma Tiblin.
Kl. 16.15	På egen hånd
Kl. 19.30	**Busafgang kl. 19.10 fra hotel** Middag på "KRISTINA", Västerlånggatan 68, tlf. (46) 8 208086. Bus kører os til restauranten, men henter os ikke. Der er "Livejazz varje kväll på restaurang Kristina i Gamla Stan"

Lørdag den 15. september 2001

Hjemrejse, som udrejse via Sjælland. Frokost (sandwich) og aftensmad kl. **ca. 18.00** på motorvejscafe "Monarch Karlslunde " tlf. nr. 4615 5250. Ankomst til Skejby ca. kl. 22.30.

Klaipeda
Liepaja
Arhus N 8200
Aalborg
Göteborg
Jönköping
Linköping
Örebro
Stockholm
STOCKHOLM
Västerås

Studietur til Sverige den 11. - 15. september 2001
Deltagerliste

Forening	***Deltagere***
Skælskøregnens Landboforening Industrivej 31 A 4230 Skælskør	*Bernt Juhl Pedersen*
Søhøjlandets Landboforening Regnskabsafdelingen Kastaniehøjvej 4 8600 Silkeborg	*Henry Brøgger*
LandboNord Valdemarsgade 20 9700 Brønderslev	*Gunnar Trudslev*
LandboNord Aalborgvej 94 9800 Hjørring	*Susanne Sander*
LandboCenter Midt Asmildklostervej 11 8800 Viborg	*Torkil Jensen*
LandboCenter Midt Asmildklostervej 11 8800 Viborg	*Knud Kirkegaard*
LandboNord Aalborgvej 94 9800 Hjørring	*Henning Jakobsen*
Sydvestjysk Landboforening Varde Ndr. Boulevard 100 6800 Varde	*Bøje Meiner Jensen*
Sydvestjysk Landboforening Varde Ndr. Boulevard 100 6800 Varde	*Jørgen Raunkjær*
Sydvestjysk Landboforening Landbrugscentret Industrivej 21 6740 Bramming	*Andreas Knudsen*
Landbogården Landbovej 4 6650 Brørup	*Maria E. Klug*

Agrogården Fynske Landbrugsrådgivning I/S Lombjergevej 1 5750 Ringe	*Karsten Siggaard*
Sønderjysk Landboforening Billundvej 3 6500 Vojens	*Kaj Ugelvig*
Sønderjysk Landboforening Billundvej 3 6500 Vojens	*Kaj Poulsen*
Sønderjysk Landboforening Billundvej 3 6500 Vojens	*Mogens Kvist*
Sønderjysk Landboforening Billundvej 3 6500 Vojens	*Niels Juhl Lauridsen*
Århus-Hadsten Landboforening Samsøvej 33 8382 Hinnerup	*Per Andersen*
Kolding Herreds Lbf. Regnskabsafd. Niels Bohrs Vej 2 6000 Kolding	*Karsten Klit*
Kolding Herreds Lbf. Regnskabsafd. Niels Bohrs Vej 2 6000 Kolding	*Bent Rasmussen*
Landbrugsrådgivningen Nordvestfyn Søballevej 6, Næsbyhoved Broby 5270 Odense N	*Poul Jensen*
Midtjysk Landboforening Hortsvangen 3 7323 Give	*Per Larsen*
Familielandbruget Landbocenter Nordthy Silstrupvej 12 7700 Thisted	*Niels Jensen*
Bornholmske Husmands- foreninger Åkirkebyvej 59 3700 Rønne	*Hans Bundgaard Hansen*

Morsø Landboforening Ringvejen 63 7900 Nykøbing Mors	*Peter Smedegaard*
DSH - Faglige Center Guldagervej 2 6240 Løgumkloster	*Inga Boldt*
Odsherreds Landboforening Bjarkesvej 1 4500 Nykøbing Sj.	*Carsten Jensen*
Landbrugets Rådgivningscenter Udkærsvej 15, Skejby 8200 Århus N	*Gitte Due* *Britta Sejr Nielsen* *Bodil I. Jensen* *Herluf Post Pedersen*

Konkurrence på hjemturen

Dommerkomite: Niels Jensen (overdommer), Herluf Post Pedersen og Britta Sejr Nielsen

Spørgsmål og svar til 1. runde

1. Hvad er LRF ? Svar: Landbrukarnes Riksforbund, en medlemsorganisation for landmænd
2. Hvad leder Urban Rydin ? Svar: Skattebyrån, som er et kompetenceområde under LRF-Konsult. - Nævn 4 emner fra hans indlæg ? Mange mulige svar
3. Hvad hedder den organisation, hvor Urban Rydin samarbejder med skattesektionen i Skejby? Svar: EFAC
4. Hvornår blev Øresundsboren indviet ? Svar: juni, 2000
5. Hvem rådgiver Husholdningsälskäbet? – Landmænd, skovbrugere, fiskere, håndværkere, andre små virksomheder
6. Hvor mange medlemmer har Husholdningsälskäbet? Svar: ca. 80.000
7. Rådgiver Husholdningsälskäbet om driftsøkonomi? - Ja. Skat ? – nej
8. Er der produktionsøkonomisk rådgivning i Husholdningsälskäbet ? Svar: Ja
9. Hvortil søger Husholdningsälskäbet især EU-midler? Svar: Især til landsbyudvikling (mål 2 – planerne, tidligere mål 5b) men søgerherudover til mange forskellige projekter, også f.eks. i fiskeriindustrien.
10. Hvem er Kerstin Lind ? Svar: Landmand, iværksætter med gårdbutik på Jularps gård i Småland
11. Har Kerstin Lind husdyr ? Svar: Ja (ged, køer, heste, grise, høns, katte og kaniner)
12. Til hvilket land overvejer hun nu at sælge sine marmelader ? Svar: USA
13. Nævn nogle af Kerstin Lind's aktiviteter ? Svar: Gårdbutik, gæstgiveri, bed & breakfast, tøjimport og -salg, marmeladeproducent m.m.
14. Hvor mange adelsmænd måtte lade hovedet under det " Stockholmske blodbad" ? Svar: 83 (Post: 82, guide: 100)
15. Hvor mange dage sejlede Gustav Wasa (og hvornår). Svar 2 dage. Det 1.300 t. tunge skib sank på 1. sejldag i 1638 – men sejlede hævet fra havets bund igen i 1961 til museet !
16. Hvem er Linda ? Svar: Sød og dygtig servitrice (kommende kampagneleder for Bøje?!)
17. Hvilken overordnet idé styrer LRF-Konsult ? Svar: Den forretningsmæssige, både for landmænd og for organisationen.
18. Hvem er netop gået i gang med at uddanne strategirådgivere ? Svar: Svensk Mjölk
19. Hvor mange mælkeprodukter er der i Sverige om 5 år ? Svar: 7.000
20. Hvad er Dream Society ? Svar: Rolf Jensens vision om den kommende tidsperiode
21. Hvad mangler i sætningen "Utan spanning ….? Svar: Ingen anning
22. Hvad er "Kompass LRF" ? Svar: Et kompetence-udvikliingsprogram. Et administrativt værktøj for professionelle, der arbejder med kompetenceudvikling
23. Hvad er en "handlingsleder"? Svar: Uddannet netværksleder, projektleder
24. Hvor mange pct. af indkomsten indbetales til alderspension (nye ordning)? Svar: 18,5%
25. Hvad betyder bostadsbidrag? Svar: Boligstøtte
26. Hvor lå den første handelsby i Sverige ? Svar: På en ø i Mälaren. Navn? Svar: Birka
27. Skal man sælge sin gård for at få a-dagpenge ? Svar: Nej
28. Hvor længe kan man modtage a-dagpenge ? Svar: 300 dage – med mulighed for forlængelse.
29. Hvad udnævner vi Niels Jensen til ? Svar: dommer i konkurrencen /rullende ES-seminarfotograf.

Maria's og Per's hold opnåede samme pointtal efter 1. runde.

2. runde (på 5 minutter), hvor Per's hold vandt med 1. point

De 3 spørgsmål lød: Nævn navnet på den restaurant, vi besøgte fredag aften (Kristina), Hvad er FrisKo? (et rådgivningsværktøj, dyrehelbredsprogram), hvad hed Linda's restaurant ? (IZY)

Dommerkomiteen takker for en flot indsats fra alle hold.